

Svenskt hjältemod blir film

Pennan var hans vapen. Hitler hans motståndare. 66 år efter Torgny Segerstedts död regisserar Jan Troell långfilmen om den briljante redaktören på Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning.

Andra världskrigets Sverige brukar inte förknippas med hjältemod. Men mod fanns hos svenskt sjöfolk på ett minerat hav. Och hos skribenten Torgny Segerstedt. Segerstedts mod gjorde att hans artiklar – med en läsekrets med förbindelser över de stora haven – blev internationellt ryktbara. På hemmaplan sågs Segerstedt som en säkerhetsrisk av samlingsregeringen och Gustav V. 1940 blev några tidningsnummer till och med konfiskerade. Det gjorde att GHT stundom fick problem med annonsörer, vilket betydde bråda dagar för Segerstedts kollega Axel Forssman och hans hustru Maja, som i filmen spelas av Pernilla August. Segerstedt skrädde inte orden då han redan 1933 skrev de välkända orden ”Att tvinga all världens politik och press att sysselsätta sig med den figuren, det är oförlätligt. Herr Hitler är en förolämpning.”

Hur kom det sig att just Torgny Segerstedt vågade polemiserar mot nazismen? – En egenskap han hade var att våga stå för sina åsikter. Han var en frispråkig person redan som barn. Det måste ha varit medfött antar jag, säger Jan Troell. Filmtiteln *Domen över död man* härstammar från Eddan: ”Fä dör, fränder

dör, även själv skiljes du hädan, men ett vet jag, som aldrig dör, domen över död man.”

För Segerstedts del, med hans tydliga ställningstagande i en otäck tid, finns ingen dom att frukta. Frågan är bara vad han själv skulle ha tyckt om att bli huvudperson i en film. Torgny Segerstedts sekreterare under kriget, Estrid Ancker, utkom 1962 med en biografi. Där framgår att han var noga med att bränna alla personliga brev före sin död. Det lilla som blev kvar var förseglat med påskrift ”Läs ej detta, Era djäklar”.

Estrid Anckers biografi är spännande läsning idag. Trots att Segerstedt förstörde mycket, finns där en välbevarad skatt. Segerstedts ord, förmedlade via Ancker, är fortfarande lika angelägna: Den ensidige ”avhänder sig livets rikedom”; han märker ej att varje sak har minst två sidor, och kan därför visa stor handlingskraft. Men det är ”sinne för det hela som skapar förståelsen för det mänskliga, ensidigheten inbegripen”.

Jan Troell säger sig vara mest intresserad av Segerstedts person och hans inre kamp. Huvudrollen spelas av danska Jesper Christensen, som känns igen som fotografen i Troells Maria Larssons eviga ögonblick.

– Jag tror att *Domen över död man* är det mest dialogrika manuskript jag jobbat med, säger Jan Troell.

Ett filmmanus med mycket dialog kan bli problematiskt i orätta händer. Men med bildkonstnären Jan Troell talar det mesta för ett spännande resultat.

*Text och bild Ann Nordström
redaktion@sjomannen.se*

Domen över död man

Inspelning våren 2011 i ateljé i Luleå och i Göteborg

I rollerna: Jesper Christensen (Torgny Segerstedt), Pernilla August (Maja Forssman), Björn Granath (Axel Forssman), Ulla Skoog (Puste Segerstedt)
Premiär: Hösten 2012.

Jan Troell

Jan Troell fick Svenska Akademiens stora pris 2010.

Filmografi i urval: Maria Larssons eviga ögonblick (2008), Så vit som en snö (2001), Hamsun (1996), Il Capitano (1991), Ingenjör Andréas luftfärd (1982), Nybyggarna (1972), Utvandrarerna (1971).